סז: המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא

עין משפט נר מצוה

מסורת הש"ס

ים שלפחא. היינו עדשים דסוף מקכת ע"ז (דף עה.) דלמר נעו מינים מרב הונא הני (גודגדא) דלמרמי ממי ס"ל מינהו מי שהיו גיתיו וכיו כדיו טמאים הדפין והלולבין והעדשים מדמין ופירש נמי הקונטרס הסם דעדשה היינו גת עלמה וקשה דהסם תנן לגת לריכה ניגוד ואומר (ב) בקונטרס לשכרייתא שמכין ללא נהנין למעבד ניגוד בגת ג) (וכ"ש) מניה הסם בשכרייתא מעגבן ע"פ התוספת' ומלריך ניגוד לגת י) (וכ"מ) אומר לשפילו לי גרסינן מדיהן לא פליג אמתניתין דעדשים ללו היינו גת ג) אלא כמו שפי' בערוך בערך טלפח מניחין טיט ומערבין בו מבן ונעורת של פשתן ועושים כמין ריחים גדולים ונותנין על הזיתים שילא שומן והסוח שני ליה בהדמה ופ"ת לר"ת אמאי לא חשיב בתמניתין בד עלמו דמכר וי"ל דפשיטא הוא שהוא עיקרו של מכר ולא נקלא בית הבד אלא על פי כד ויקבים נמי דקתני בגמ' היינו בד עלמו אלא כמו שפירש בערוך יקבים שלים שמניחים בו זיתים והסם נמי נבי מי שהיו גיתיו וכיו כדיו טמאים הא לא אלא אפילו טמאים הוא דאין מפי' בגמ' (וקובץ שיטות אות ל) שיטמא אבל לא העליונה ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין בין כך ובין כך לא מכר לא את העבירים ולא את השקין ולא את המרצופין רבי אליעזר אומר המוכר בית הבד מכר את הקורה שלא נקרא בית הבד אלא על שום קורה: **מתני'** המוכר את (ג) המרחץ לא מכר את הנסרין ואת הספלין ואת (ד) הבלניות בזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין בין כך ובין כך לא מכר לא את המגורות של מים ולא את אוצרות של עצים: **גמ'** ת"ר (ה) המוכר את המרחץ מכר את בית הנסרין ואת בית היקמין ואת בית הספלים ואת בית הויאלות אבל לא את (ו) נסרין עצמן ולא יקמין עצמן ולא ספלים עצמן ולא ויאלות עצמן ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין (ז) בין כך ובין כך לא מכר לו את הבריכות המספקות לו מים בין בימות

אמר (ו)(רבה) אמר רב נחמן א"ר החזיק בחולסית קנה מצולה (ו) פשיטא דהא אמר מכר לו עשר שדות וכו' מהו דתימא התם הוא דסדנא דארעא חד הוא אבל הכא הוא תשמישתא לחוד והא תשמישתא לחוד קא משמע לן: **מתני'** המוכר בית הבד מכר את הים ואת הממל ואת הבתולות אבל לא מכר את (ח) העבירים ואת הגלגל ואת הקורה (ט) ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין (י) ר"א אומר המוכר בית הבד מכר את הקורה: **גמ'** ים טלפחא ממל א"ר אבא בר ממל מפרכתא בתולות א"ר יוחנן כלונסות של ארז שמעמידין בהן את הקורה עבירים כבשי גלגל חומרתא קורה קורה ת"ר (כ) המוכר בית הבד מכר את נסרים ואת היקבים ואת המפרכות ואת הריחים (כ) התחתונות אבל לא העליונה ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין בין כך ובין כך (ל) לא מכר לא את העבירים ולא את השקין ולא את המרצופין רבי אליעזר אומר המוכר בית הבד מכר את הקורה שלא נקרא בית הבד אלא על שום קורה: **מתני'** (מ) המוכר את (נ) המרחץ לא מכר את הנסרין ואת הספלין ואת (ס) הבלניות בזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין בין כך ובין כך לא מכר לא את המגורות של מים ולא את אוצרות של עצים: **גמ'** ת"ר (ע) המוכר את המרחץ מכר את בית הנסרין ואת בית היקמין ואת בית הספלים ואת בית הויאלות אבל לא את (פ) נסרין עצמן ולא יקמין עצמן ולא ספלים עצמן ולא ויאלות עצמן ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין (צ) בין כך ובין כך לא מכר לו את הבריכות המספקות לו מים בין בימות

מכור נכלל בית הבד ופ"ג למיטלטל. ולמון לתמון מפירושי ר' חננאל ועיקר: **כלונסות.** תומן שעומדין (ו)ברתם הגת מכאן ומכאן (ש) ועוקבים זה כנגד זה ועומדים בריחים מזה לזה ומעמידין הקורה על הכרים. ובפ"ז קורין להן יומילי"ן תמומים ים מקומות שקורין שרוב"ש תמוות: **כיצד.** נסרים שנותנין על הזיתים בבית הבד כשמוידירין הקורה עליהן לכבשן ומשום למיטלטלי לא מודבני **חומרתא.** ויי"ן בלע"ז שמגלגלין בה את הקורה להעלותה ולהורידה: **קורה.** דתמרי' היינו קורה כשנשמעה שגם בגגל קורין לה כן: **מכר את הנסרים.** אינם ניכרי דל"ל מקרי לא מכר והכא מקרי מכר אלא משום דנסרים נמוכים סניב זיתים בבית הבד כדי שלא יתפזרו אלא ועוקבה בעיני שממוכרים סם וקנוטים סם סם לעולם. ובתוספתא (פ"ג ה"ג) גרס מכר את היקבים ועוקבה דנסרים גרם והיינו עקל בית הבד שקוטרין בהם הזיתים כדי שלא יתפזרו (י): **יקבים.** היינו יס החקוקה ועשויה כעין יקב וכדכתיב (יואל ג) והשיקו היקבים תירוש ויליהר לשון הומה ועשה שהיין עושה כשנופל מן היקב: **המפרכות.** היינו ממל דמתני' דפריפנא לעיל מפרכתא: **כריחים התחתונות.** קנוטה היא וטוחנין בה זיתים שנתחלה מפרכין אותן במפרכות ואח"כ טוחנין בריחים ואח"כ עוקרין אותן בבית הבד והכי אמרינן במנחות (דף פו.): **ועקין ומרטופין.** לשתת בהן זיתים בבית הבד אלא שהמרטופין הן של עור והעקין מטולה של עופ וכל למיטלטל לא מזדבן: **מתני'** הכי גרסינן בסדר המשנה **המוכר את בית המרחץ.** בית שעשוי לרחוץ בו. וג' בתים הן זה לפנים מזה כדאמרינן בירושלמי הסנת (שבת דף י.) פעימי לרחילה מילון שעומדין שם מלובנין ביומי שפוטנין שם בגדיהם ובתוספתא (פ"ג ה"ד) קתני בהדיא המוכר מכר בתים הפנימים ובתים החיצונים: **הנסרים.** שנותנין על גבי קרקע המרחץ ועומדין עליהם כדיוחנים שלא יכוו רגליהם ממום הקרקע אי נמי שלא יטפו רגליהן ומשום למיטלטלי לא מיחדבני: **הספלים.** למת בהן מים לרחוץ ומיטלטלין: **ויולאות.** מסך כנגד הפתח. ולי נרחה כגד שמסתפגין בו להיינו מלונטית: **לא מכר מגורות של מים.** בריכות מים שעופכות מים למרחץ: **ולא אוצרות של עצים.** שהיו לחמם בהן המרחץ. והיינו טעמא דאין אלו משמישין המיוחדין למרחץ כי הכי לעצל ואין אלו מאי משמישתא אלא ממונו הן ליהנות בהם אפי' כתוך ביתו דבקקובה אותם קובה להסיק בביתו ולאפות ולבשל בהן כמו מיטי ושערי. מגורות כמו שהרסו ממגורות (יואל ג) כיולא בו מגורה שהיא מליאה פירות (ספתים דף ע.): **גמ'** כיצד הנסרין. בית (ס) שמכניסין בו הנסרים לאחר לחיצה: **אם כית היקמים** וגרסי' בתוספתא (פ"ג ה"ד). יש מפרשים שדר שמניעין בו הנגיעות שמשימין בו מים חמין ולא נהירא לי דהיינו נמי בית היוצות דקתני בתוספתא (שם). ויש מפרשים (ע) יקמים קודר שמעטפין בהן רחלן מפני מוס המרחץ. וכל הני בתים מיחברי לבית המרחץ: **אבל לא אם הנסרים** דמיטלטלי: **ולא** (ק) **הספלים** גרסינן. ואית דגרסי ספסלים שיושבין עליהן בבית המרחץ. ולחמון עיקר דהא במתניתין נמי ספלים גרסינן:

כין

ממן מעות הלכך לא קנה אלא מותו שהחזיק (ם) דהא הך דשמואל נמי אילו לא נתן מעות לא קנה אלא מה שהחזיק ואם נתן דמי מציין לא קנה בחזקת אחת מהן אלא כנגד מעותיו. ול"ת כיון דבנתן דמי כולן מיירי שמואל מה לנו לחזקת אחת מהן והלא קרקע נקנה בכסף ולא בריכה מו מזקה אינה למימר דבמקום שבותנין הטבר מיירי דהסם לא קני קרקע במעות אלא בשטר או בחזקה דלמרי' בפ"ק דקדושין (דף כו.) עלה דהך מצנה נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף כו' אמר רבא לא שנו אלא במקום שאין בותנין את השטר אבל במקום שבותנין את השטר לא קנה עד שיכתוב את השטר ופ"ע עד שיחזיק: **הדא דתימתא.** (ו) כל השטר שדות עומדין לזריעה והלכך כשדה אחת חשוין על ידי שדנה לתרעה שממכר לותן: **מתני' המוכר את בית הבד.** בית שהכד בו ולותו בית למשמש בד לגדו עשוי: **מכר את בית.** בגמ' מפרש דהיינו בד עלמו כדקמפרש ואזיל. ורגלה בעיני דכל הכך דקתני הכא מכר קנונין הן שם ואיכ דכל בית הכד מיטלטלי הן כדלמרן גמי (לעיל ד' פה.) גבי בית שמכר מכמשת קנושה ולא המיטלטלת: **הממל** (ו) **הכתולות.** בגמ' מפרש וקנונין הן: **עבירים וגלגל וקורה.** מיטלטלי הן וכגמ' מיפרשי לותה: **וכזמן שאמר לו הוא.** בבית של בד וכל מה שבתוכו אני מוכר לך כולן מכורין ודוקא כאי בבית הלריכין לבית הכד אבל שאר תשמישין שנותן בתוכו אני מוכר לך: **מתני'** (מ) המרחץ לא מכר את הנסרין ואת הספלין ואת (נ) הבלניות בזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין בין כך ובין כך לא מכר לא את המגורות של מים ולא את אוצרות של עצים: **גמ'** ת"ר (ע) המוכר את המרחץ מכר את בית הנסרין ואת בית היקמין ואת בית הספלים ואת בית הויאלות אבל לא את (פ) נסרין עצמן ולא יקמין עצמן ולא ספלים עצמן ולא ויאלות עצמן ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין (צ) בין כך ובין כך לא מכר לו את הבריכות המספקות לו מים בין

ממומים נגסרים:

רבינו גרשום

קמ"ל. דאפי' הכי קנה דסדנא דארעא כלומר כל הקרקע חד הוא: **ס'בקא** ים טלפחא. לתורין מי"ש שאורגין בהן: ממל. מפרכתא. זה כמו קורנס שמפרכין בו (ו) העגבים שהן עיקר תשמישי הבד: בלונסאות. אלו עצים שעומדים מכן ומכן לקורה ותקובין ומשימין בריח מזה לזה ומעמידי' הקורה על הבריח. עכירין בכשאי אותן קצרין שמשימין על הקרשים (דין): קורה קורה ממש: הנסרים. הם הקרשים שמשכיבין על גבי התמל ריש אינרי' אלו אותם שמקיפין אותן סביב לתמל וקושרין שלא יתפזרו העגבים אילך ואילך: היקבים. הם הכלים שמביאין בהם הזיתים מן השדה לבית הבד: ריחים התחתונות. שהיו טוחנים בהן הזיתים ואחר כך משימין הזיתים ביקב כדי להוציא השמן יפה וכל הני שייכי לבית הבד לפיכך נמכרין הם: העליונה. דתירנו דרכב אינה נמכרת דלא שייכא היא בהדי בד בלבד: השקין. אלו השקין עצמן שהיו מביאין העגבים או הזיתים בהם לאותו כלי שהוא חרין לכרם שהוא הולך ובא מכרם לבד ומבד לכרם והוא עשוי מן עור מרצופין שלתוין מאל"ש: **ס'מ** הנסרים. בית המרחץ שלהן היה עשוי מאבני שיש וכשהאש בתער מתחתיו מתחממים השיש מאד ומשימין נסרים על גבי הרצפה של שיש כדי שיעמוד עליהן הרוחצין: ספלים. גבינין שמוריקין מהן הסים עליהן: הויאלות. אלו הבגדים שפורשין כנגדן לפתח המרחץ כעין וילון. כל הני לא שייכי למרחץ: מגורות הסים. מקואות הסים שמכניסין אותן דרך סילון למרחץ: מכר את בית הנסרים. שמצניעין שם הנסרים כן הכי נמי בית היקמין: ראשיהם במרחץ מפני החום שלא יזיק להם בראשם וכל הני בנינים שייכי למרחץ ולא הוי מטלטלין דה"ג קתני מתני':

ס) פ"ה מהל' מכירה הל' יט סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סימן קלב סעיף יב:

מא ב ג ד ה ו מי' שם פכ"ה הלכה ז סמג שם טוש"ע ח"מ סימן רעו סעיף כ:

מב ז ח ט מי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף ג:

ע) נ"ל דרבא. פ) נ"ל נרסינן. צ) [ע"ל ורב"ק]. ק) [ע"ל ורב"ק]. ר) [ע"ל ורב"ק]. ש) [ופי' בר"ח סוף טהרות]. ת) [ופי' תוספות נדה פה. ד"ה הדפין ורכ"ל].

הגהות הב"ח

(ם) גמ' קנה מלולה החזיק במצולה קנה חולסית פשיטא דהא: (כ) שם ותם בריחים התחתונה אבל לא העליונה (וכזמן שאמר לו וכו' אם למרלינהו) אפ"ת וכ"כ ס"ת לא מכר לא את העבירים ולא את השקין ולא את המרצופין ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין וכו': (ג) שם נתנה המוכר את בית המרחץ: (ד) גמ' אבל לא לא תם הנסרין עלמן ולא את הקיקמין עלמן ולא את הספלים עלמן ולא את החלונות עלמן: (ה) ת"ב ד"ה (בפ"ת) כיון וכו' אלא לותו שהחזיק שהאויל יאין מי שמעכר לו ואומר לו לך חזק וקני דהא הך דשמואל: (ו) ד"ה מדא תשמישתא כל שדות עומדין לזריעה והלכך השעורה בשדה אחת כל"ל: (ז) ד"ה המחל ואת הכתולות כגמרא מפרש דקבורעין הן: (ח) ד"ה ממל וכו' ולפי הגי' (ט) ד"ה כלונסות וכו' ממלן ומכלן לקורה ועוקבים: (י) ד"ה מכר את הנסרים וכו' אלא יתמיהי הנסרים וכו' אלא יתמיהי אנה ואנה הס"ד: (כ) ד"ה בית הנסרין בית שמצניעין בו את הנסרים: (ל) ד"ה ולא את הספלים: (מ) תנוס ד"ה ים וכו' ותומר שם הקונטרס וכו' מינו בגת ורשב"ם מגיה וכו' ל"ל דפסיעות הוא שהן עוקרו: (נ) בא"ד הכל הנהו מכר שהרי הן מחוברין:

לעזי רש"י

מי"ט. ערבה (חלק של הגת, שבו מניחים את העגבים). יומילי"ן (יומילי"ש). תאומים (כרטות המחזיקים את הגת). שרורי"ש (שרורי"ר"ש). אחיות (מוטות המחזיקים את הגת). וי"ן (וי"ן). כורג המכבש (של הגת).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com